

Tekst źródłowy nr 13

Umowa w Krewie z 14 sierpnia 1385 r.

My Jagiełło z łaski Bożej Wielki Książę Litwy i Rusi pan i dziedzic przyrodzony podajemy do wiadomości wszystkim, [...] jako dostojny książę Jagiełło, Wielki Książę Litewski [„] wyprawił uroczyste poselstwo do panów ziemian Polski, a potem też do jego królewskiej wysokości. [...] Jako liczni cesarze, królowie i książęta rozmaici pragnęli z tym Wielkim Księciem Litewskim, życzyli sobie i radzi byli wejść w związki wieczyste powinowactwa, a co Bóg wszechmocny zachował dla osoby teje najjaśniejszej królowej. Toteż, najjaśniejsza pani, niechaj Wysokość Wasza przyjmie do tak wielce zbawienego związku tegoż pana Jagiełłę, Wielkiego Księcia, na syna, a najjaśniejszą księżnę Jadwigę, córkę waszą najdroższą. Królową Polski, niechaj poślubi na prawą swą małżonkę. A sądzimy, że z tego wyniknąłaby chwała Boża, dusz zbawienie, ludziom zaszczyt i wzmożenie państwa. Skoro zaś to, co przyrzeczono dojdzie do przewidzianego końca, natenczas pan Jagiełło, Wielki Książę z wszystkimi braćmi swymi jeszcze nie ochrzczoneymi, krewniakami, szlachcicami, ziemianami z wyższymi i najniższymi w swoich krajach zamieszkałymi, wiarę świętego, rzymskiego Kościoła przyjąć zamierza, pragnie i życzy sobie. [...]

Dla sprawy tej utwierdzenia, dla pewności i ubezpieczenia tenże Jagiełło Wielki Książę przyrzeka wszystkie skarby swe złożyć i wydać na odzyskanie strat państw obojga, tak Polski, jak i Litwy. A tylko, jeżeli też pani Węgier córkę swą Jadwigę, królowę polską przyrzeczoną, odda mu w małżeństwo.

1. *Jakie były przyczyny umowy w Krewie? Odpowiedz na podstawie tekstu i wiedzy pozaźródłowej.*
2. *Określ zobowiązania każdej ze stron.*
3. *Oceń na podstawie wiedzy pozaźródłowej, jakie były bezpośrednie konsekwencje umowy dla Polski i Litwy.*

Ad. 1. Z tekstu wynikają jedynie motywy dynastyczne – małżeństwo Jagiełły z Jadwigą i religijne – chrzest Litwy. Wspomniane jest też wydatkowanie skarbów Jagiełły na rzecz odzyskanie ziem utraconych przez oba kraje. W efekcie połączenie Polski i Litwy ma dać (co można uznać także za podanie przyczyn umowy) „chwałę Bożą, dusz zbawienie, ludziom zaszczyt i wzmożenie (wzrost potęgi) państwa”.

Wiedza pozaźródłowa dostarcza innych, nie wspomnianych w tekście przyczyn:

- a) potrzeba zjednoczenia sił w walce z Zakonem Krzyżackim,
- b) odebranie Krzyżakom pretekstu do najazdów na Litwę jako państwo pogańskie,
- c) możliwość wspólnej dalszej ekspansji na Ruś,
- d) wzajemne korzyści gospodarcze,
- e) awans cywilizacyjny Litwy,
- f) oczekiwanie chwały z pokojowego przeprowadzenia chrystianizacji Litwy dla Jadwigi i Polski.

Ad. 2. Zobowiązania strony polskiej:

- a) Jagiełło poślubi Jadwigę (zerwanie narzeczeństwa z Wilhelmem, arcyksięciem Austrii),
- b) Jagiełło zostanie królem połączonych państw.

Zobowiązania Jagiełły:

- a) przyjęcie chrztu i chrystianizacja Litwy,
- b) przyłączenie czy też połączenie („applicare”) Litwy z Polską,
- c) przeznaczenie swych środków materialnych („wszystkich skarbów”) na odzyskanie ziem utraconych („strat państw obojga”),
- d) spłnienie długu królowej Węgier (matki Jadwigi – Elżbiety), czyli odszkodowania za zerwane zaręczyny z Maksymilianem,
- e) przywrócenie wolności Polakom będącym w litewskiej niewoli.

Ad. 3. Bezpośrednie konsekwencje to;

- chrzest Jagiełły (imię Władysław) i jego dworu,
- ślub Jadwigi z Władysławem Jagiełłą,
- koronacja Władysława Jagiełły na króla Polski a Jadwigi na królową,
- chrzest Litwy (1386 lub 1387) jako początek procesu chrystianizacji,
- początek kontrowersji wokół znaczenia określenia „applicare”.